

Moroví světcí.

Sv. Rozálie z Palerma

Narodila se r. 1130 na Sicílii v normanské rodině Sinibaldi.

Rozhodla se pro zasvěcený život v basiliánské řeholi, který později dostal podobu osamocené asketické poustevnice. Usadila se v jeskyni obrácené k moři na hoře Monte Pellegrino asi 13 km od Palerma. Tam pak zemřela 4.9.1166 a v jeskyni byla pohřbena pod označeným kamenem. Zůstala na ni zbožná památka.

Když v r. 1624 vypukla v Palermu morová epidemie, oživila vzpomínka na místní světici v památné jeskyni, objevili její hrob a 15. 7. 1624 její ostatky z jeskyně na hoře přenesli do palermského dómu. Epidemie ve městě ten den ustala.

V r. 1630 byla Rozálie oficiálně zapsána do církevního seznamu svatých a následujícího roku se jí v dómu dostalo nového náhrobku.

Další zkušenost s Rozáliinou pomocí udělali v Palermu při moru v r. 1743.

Prostřednictvím jezuitského řádu se její úcta šířila v Evropě hlavně v obdobích moru.

Sv. Rozálie se znázorňuje nejčastěji jako žena ležící v jeskyni s věncem růží na hlavě a v ruce s lebkou, symbolem poustevníků, rozjímajících o pomíjivosti života.

Svátek má 4. září.

Sv. Šebestián

Narodil se v Miláně v 1. pol. 3. století.

Vstoupil do římské armády, stal se důstojníkem tělesné stráže tzv. pretoriánů císaře Diokleciána a Maximiána. Doba vlády těchto císařů byla dobou 2. velkého obecného starověkého pronásledování křesťanů.

Pro Šebestiána bylo osobní prožívání křesťanské víry v této době náročné, měl však také mimořádnou příležitost projevit statečnost a křesťanům uvězněným a jinak pronásledovaným pomáhat.

Když byl jako křesťan sám prozrazen, předal ho císař setnině numidských lukostřelců, aby ho popravili.

Ti ho přivázali ke stromu a učinili si z něj lukostřelecký terč. Když už nejevil známky života, opustili jej.

V noci jej vyhledala sv. Irena, vdova po podobném mučedníkovi sv. Haštalovi (Kastulus) s úmyslem alespoň ho důstojně pohřbít. Zjistila však, že ještě žije a podařilo se jí postupně ho z lukostřeleckých ran vyléčit. Šebestián se šel po uzdravení představit císaři s úmyslem ovlivnit jeho postoj ke křesťanům. Byl však znovu odsouzen k popravě a zemřel ubitím železnými sochory v římském cirku v r. 288. Křesťané ho pohřbili v římských podzemních katakombách, které později dostaly po něm jméno, a byla nad nimi vystavěna basilika sv. Šebestiána.

Když v r. 680 město Řím sužoval mor, konal se veřejný průvod s jeho ostatky a přinesl ukončení epidemie. Proto pak mnohá města žádala o části jeho ostatků, tak se částka dostala i do chrámu sv. Víta v Praze. V r. 1575 udělali velkou zkušenost s přímlovou sv. Šebestiána při morové ráně v Miláně a r. 1599 v Lisabonu.

Ve světě antického předkřesťanského náboženství se nevyzpytatelná epidemie moru přisuzovala bohu Apollonovi, který vystřeluje na různé strany otrávené šípy. V tom se tedy světec plný šípů stal dobrým protipólem, když byl také ze zranění šípů vyléčen. Morová epidemie se obecně zobrazovala jako anděl, který drží v ruce šípy.

Zobrazení sv. Šebestiána bývá nejčastěji jako vyslečený voják uvázaný u stromu a probodaný šípy, nebo také se sv. Irenou, jak mu šípy vytahuje.

Svátek má 20. ledna.

Sv. Roch

Narodil se r. 1295 v jihofrancouzském městě Montpellier. Po smrti rodičů se vydal jako poutník do Říma. Během cesty se vícekrát setkal s morovou epidemií, kdy se vyznamenal odvážnou pomocí nemocným. Nejprve v Akvapendentě, pak 3 roky pomáhal ve špitálech v Římě, v Ceseně, Novary, Rimini a nakonec v Piacenze sám morem onemocněl. Uchýlil se do ústraní u řeky Pádu, nějaký pes mu z blízkého dvora přinášel chléb a tak mu pomohl přežít. Po uzdravení se vracel do svého rodného města, ale byl považován za cizího vyzvědače a 5 let nespravedlivě vězněn, až na útrapy vězení zemřel 16.8.1327. Jeho totožnost potvrdil až kněz, který ho před smrtí zpovídal.

Úcta ke sv. Rochu se velmi rozšířila po zachránění města Kostnice od moru v době Kostnického koncilu. Od r. 1485 je Rochův hrob v Benátkách.

Zobrazuje se jako poutník s holí v oděvu s mořskou mušlí, morovým vředem na odhalené noze a se psem.

Svátek má 16. srpna.

Sv. Karel Boromejský

Narodil se 2.10.1538 v Aroně v Itálii.

Po vystudování teologie v Pavii se díky svému příbuznému papeži Piu IV. dostal do úřadů v Římě. Vedl přísný asketický život. 1563 přijal kněžské svěcení a brzy potom ho papež poslal jako biskupa do Milána. Zasloužil se o dokončení Tridentského koncilu a pak důsledně prosazoval jeho reformy. K tomu také patřilo zavádění uzavřených zpovědnic. Diecési upadlou po morální, správní i finanční stránce velmi pozvedl.

V r. 1576 v Miláně propukl mor, na který během dvou let zemřelo na 18.000 lidí. Zavedl přísný hygienický režim, staral se o živobytí i o umírající.

3.11.1584 pak v Miláně zemřel hlavně vyčerpáním. Pohřben byl v milánském dómu. Některé druhotné relikvie jako jeho osobní předměty jsou v Karlskirche ve Vídni.

Zobrazuje se s výrazným zahnutým nosem, jako kardinál s křížem v rukou a s kajícím provazem kolem krku.

Svátek má 4. listopadu.

Znojenské připomínky morových epidemií

Kostel sv. Mikuláše

- morový oltář sv. Šebestiána

Oltář se nachází na východní straně pravé boční lodě, byl zbudován znojemským řezbářem Waitzmannem r. 1722. Je na něm hlavní obraz sv. Šebestiána se scénou, jak mu zdánlivě mrtvému sv. Irena vytahuje šípy z těla.

Po bocích jsou velké sochy dalších morových světců sv. Rozálie a sv. Rocha, v horní části ještě obraz sv. Barbory, patronky dobré smrti.

Obrazy maloval J.L. Daisinger ze Slavonic. Na oltáři je od r. 1782 také památná soška Chlebové Madony.

- Kristova hlava na oltáři sv. Josefa

Oltář se nachází na východní straně levé boční lodě kostela.

Pozdněgotická socha trpící Kristovy hlavy je vyrobena z těžké kameniny (šamotová hlína) v r. 1518 a byla umístěna ve sloupkové Boží muce před městskou bránou v horní části ulice Napajedla.

26.11.1771 byla slavnostně louckým opatem přenesena na tento oltář a do nové Boží muky byla pořízena dřevěná kopie. V tomto roce se šířily zprávy o velkém moru v Rusku a v Moskvě. Pověst říká, že v noci někdo klepal na bránu na ulici Napajedla. Strážce otevřel špehýrku a před bránou stál stařeček, který mu sdělil, že se město neuchrání před morem, dokud nechají Krista před bránou a nevezmou si ho do města. Na základě toho asi byla Kristova hlava přenesena do kostela sv. Mikuláše.

Kostel sv. Kříže

- **morový oltář sv. Šebestiána**

Oltář se nachází po pravé straně kostela vzadu u kůru.

Oltář dali postavit znojemští obchodníci bratři Jeremiáš a Tobiáš Steigrové v roce 1755.

Hlavní obraz zachycuje scénu ze života světce, jak byl nalezen křesťanskou vdovou Irenou po těžkém zranění šípy.

Sochy po stranách představují další morové světce - sv. Karla Boromejského a sv. Rocha, vytvořil je dominikánský sochař Klaudius Heinz. K oltáři patří také spodní obraz sv. Rozálie ležící v jeskyni od malíře Krakera.

Kostel sv. Michala

- **relikvie sv. Olympia z římských katakomb.**

R. 1637 získali jezuité pro kostel sv. Michala relikvii mučedníka sv. Olympia z římských katakomb.

Jedná se o jednoho z mnoha prvokřesťanských mučedníků pro víru, jejichž život není podrobně známý a nejsou v oficiálním seznamu svatých. V 17. a 18. stol. se jejich relikvie rozvážely na významná místa ve světě pro povzbuzení víry.

Při morové epidemii ve Znojmě 15.9.1680 byl sv. Olympius prohlášen ochráncem města a konal se s jeho ostatky průvod po městě.

Relikvie jsou uloženy v kostele ve 2 schránkách na hlavním oltáři a v jedné schránce na oltáři jemu zasvěceném v první boční kapli po pravé straně.

Na oltářním obraze je pod vznášející se postavou sv. Olympia pohled na staré panoráma Znojma a morový pohřební průvod.

Svátek sv. Olympia se dnes připomíná 30. června jako společný svátek Prvomučedníků římských.

Kostel sv. Jana Křtitele

- **obraz sv. Šebestiána a Rocha** v řeholním chóru kapucínů z r. 1832 jako poděkování za ukončení epidemie cholery ve městě. Tehdy během 2 měsíců července a srpna zemřelo ve městě na 600 lidí a byli pohřbeni na hřbitově za kostelem sv. Alžběty. Jejich památku měl připomínat veliký ocelový kříž pořízený v železárnách v Maria Cell. Po zrušení tohoto hřbitova byl kříž přemístěn na nový hřbitov na Suchohrdelské ulici jako spodní hlavní kříž.

Morová kapele uprostřed ulice Napajedla

Zde byla volně postavena nejdříve kamenná socha Panny Marie Bolestné jako poděkování za ukončení poslední velké morové epidemie v r. 1715. (Další epidemie byly z jiných nemocí - cholera pod.)

Po epidemii cholery v r. 1831 nechal majitel koželužen na Dyjské ulici Bauer se svou manželkou postavit kolem sochy kapli a zřízený oltář doplnit dobovými kamennými sochami sv. Šebestiána a Rocha a pod oltářem sochou sv. Rozálie.

Ke stavbě oltáře i na ostění dveří byly zřejmě využity také starší kamenné prvky z jiných zrušených církevních staveb ve Znojmě. Kaple byla také vymalována iluzivní výmalbou. Interiér kaple je právě v rekonstrukci.

Morový sloup na Masarykově náměstí.

Byl postaven 1682 na památku zažehnutí velké morové epidemie na místě, kde dříve bývalo popraviště (v pol. 15. stol. byli na tom místě také popraveni poslední husité ze Znojma, Jevišovic a Martínkova). Je to snad dílo znojemského sochaře a gdaňského rodáka Michaela Mandika. Sloup nese Neposkvrněnou Pannu Marii, stojící na hlavě hadovi, dále sochu patrona města sv. Mikuláše a ochránce před ohněm sv. Floriána a sochy morových patronů - sv. Šebestiána, sv. Rocha a v jeskyňce podstavce ležící sv. Rozálie.

V r. 1680 se mor přenesl na Jižní Moravu z Vídně, v té době zemřelo v některých oblastech až 50 % obyvatel, v Čechách celkem na 100.000 lidí.

Kaple Panny Marie Bolestné u Popic

Při velké morové epidemii v tomto kraji v r. 1680 se mimořádně vyznamenal farář v Popicích Křížovník P. Pavel Stross. 16. prosince vedl kající procesí k Boží muce s Bolestnou Pannou Marií sám šel bosý a na ramenou nesl velký kříž.

Na tomto památném místě pak obec v r. 1816 postavila větší poutní kapli, která byla v r. 1993 obnovena ze zřícenin. Koná se tam pravidelná měsíční modlitba za víru v příhraničí. Panna Maria se tam nazývá Královna života.

Kaple sv. Antonína na Hradišti

R.1662 zbudoval probošt Tomáš ze Sclessinu na Hradišti kapli sv. Antonína Paduánského a součástí hlavního oltáře také byly sochy morových světců sv. Šebestiána a sv. Rocha. Sochy byly v 90. letech ukradeny a později nahrazeny staršími sochami sv. Cyrila a Metoděje.

Kaple Mariacelská (Cholerová) na Hradišti

Za probošta Floriána Langa byla na Hradišti za hřbitovem postavena tzv. mariacelská kaple jako poděkování za to, že při epidemii cholery v r. 1832, které ve Znojmě podlehl 600 lidí, při tom na Hradišti žádný člověk nezemřel.